

STEREO

ΒΑΚΧΕΣ

ΜΑΜΑΓΚΑΚΗ

ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΓΙΑ ΕΝΑ ΜΠΑΛΛΕΤΟ ΣΤΑ ΧΟΡΙΚΑ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΗ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΑΙΛΙΑΝ ΒΟΥΛΟΥΡΗ

ΜΕΓΑΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΩΡΕΑ

Αρχείο Γ. Σαββίδου

ΒΑΚΧΕΣ

ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΓΙΑ ΕΝΑ ΜΠΑΛΛΕΤΟ ΣΤΑ ΧΟΡΙΚΑ
ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΗ

ΤΟΥ

ΝΙΚΟΥ ΜΑΜΑΓΚΑΚΗ

STEREO

LYRA
0271

BACCHAE

ATTEMPT FOR A BALLET ON EURIPIDES
CHORUSES

by

NIKOS MAMANGAKIS

ΠΛΕΥΡΑ Α

A. ΠΑΡΟΔΟΣ : Είσοδος τῶν Βακχῶν - Διονυσιακὸς Χορὸς

B. ΣΤΑΣΙΜΟ ΠΡΩΤΟ : Ἐπίκληση καὶ Μακαρισμοὶ

Γ. ΣΤΑΣΙΜΟ ΔΕΥΤΕΡΟ : Ὁ Διόνυσος Δεσμώτης

ΠΛΕΥΡΑ Β

A. ΣΤΑΣΙΜΟ ΤΡΙΤΟ : Ὀργιο στὸν Κιθαιρῶνα

B. ΒΑΚΧΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ

Γ. ΘΡΗΝΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΕΝΘΕΑ

SIDE A

A. PARODOS : Entrance of the Bacchae - Dionysiac Dance

B. FIRST STASIMON : Invocation and Beatitudes

C. SECOND STASIMON : Bound Dionysus

SIDE B

A. THIRD STASIMON : Orgy on the Kitheron mountain

B. BACCHIC DANCE

C. LAMENTATION FOR PENTHEUS

Μουσική για τὴν παρουσίαση τῶν ΒΑΚΧΩΝ τοῦ Εὐριπίδη στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ WESTERN ILLINOIS. Διδασκαλία : Ἄννας Δεβάρη
Διεύθυνση Ὁρχήστρας ΝΙΚΟΣ ΜΑΜΑΓΚΑΚΗΣ

Φλάουτο ΣΤΕΛΛΑ ΓΑΛΕΔΗ Ἐκλογή χορικῶν ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΙΑΤΡΟΠΟΥΛΟΣ Ἠχογράφηση STUDIO ΣΗΦΙΑΜ - I. ΣΙΓΑΝΟΣ

ΕΞΩΦΥΛΛΟ : Ἐσωτερικὴ παράσταση ἀπὸ κύλικα τοῦ 490 π.Χ. περίπου τοῦ ζωγράφου Βεργύου : Εἰκονίζει Μαινάδα.

ΝΙΚΟΥ ΜΑΜΑΓΚΑΚΗ - ΒΑΚΧΕΣ

NIKOS MAMANGAKIS - BACCHAE

ΣΤΗ μεταφορὰ ἀρχαίων θεμάτων καὶ μύθων στὰ πλαίσια τῆς σύγχρονης Τέχνης, ἰδιαίτερα ὅπου ἡ μουσικὴ καλεῖται νὰ παίξει ἕνα σημαντικὸ ρόλο, θὰ βροῦμε τοὺς πρῶτους ἐπιχειρηματίες νὰ παίρνουν πολλὰ διαφορετικὰ στάσεις.

Ὁ Μαμαγκάκης ἀντιμετωπίζει ἐδῶ πρῶτοτύπα καὶ κομψὰ τὸ δύσκολο αὐτὸ πρόβλημα. Χρησιμοποιεῖ κυρίως μουσικὴ γιὰ μαγνητοταινία, πού βασίζεται σὲ μετασχηματισμένους ἤχους ὀργάνων ἢ φωνῶν. Εἰσάγει ὁμοίως ἐπίσης καὶ μερικὰ ἀπ' τ' ἀγαπημένα του ἑλληνικὰ λαϊκὰ ὄργανα (κρητικὴ λύρα, σαντούρι κλπ.), εἴτε μὲ ἐλαφρὰ μόνον ἀλλοιωμένους ἤχους (ἄρα ἐντελῶς ἀναγνωρίσιμος), εἴτε μὲ πρῶτον παραμορφωμένους ἤχους (πὺ ἐπομένως μὲ μόνον ἠχοῦν νὰ ταυτισθοῦν) πάντα σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν «ἠλεκτρονικὴ» μουσικὴ του. Ἔτσι τὸ ἠλεκτρονικὸ αὐτὸ μέσον, ἀφηρημένον καὶ ἀπόκοσμον, δημιουργεῖ ἕνα αἰσθηματικὸ παραδοξότητος, ἀποστάσεως, ἀναμονῆς, ἀλλὰ καὶ παραδόξως, ἀκόμη καὶ ἐξάρσεως στὰ κατάλληλα σημεία, ἐνῶ ἡ ἀνάληψη, μετασχηματισμένη φολκλорιστικὴ πινελιά, πού μόνον ἀναγνωρίζεται, δημιουργεῖ μιὰν ἀμυδρῆ, ὑποσυνείδητη σύνδεση μὲ «ἑλληνικὰ» πρότυπα, καὶ, μὲ τὴ θεληματικὴ παραμόρφωσή τους, ὑποβάλλει τὴν ἐντύπωση μεγαλύτερης ἀποστάσεως, ἀν ὅχι καὶ ἀρχαιότητος.

Συνά, τὴ μουσικὴ του τὴν κρατᾷ σ' ἕνα χαμηλὸ δυναμικὸ ἐπίπεδο, πιανίσσимо ἢ καὶ λιγώτερον, μὲ ἀνεπαίσθητες ἐσωτερικὲς μεταλλαγὰς πού δημιουργοῦν ἕνα αἰσθηματικὸ ἀμφιβολίας, ἀοριστίας, ἀκόμη καὶ ἕνα εἶδος ἀπρολόγου στὴν ἔκσταση». Ἄλλοῦ βρίσκομε γρήγορες ἀντιθετικὲς κινήσεις ὡς ἀπὸ τομὲς βουνοπλαγιῆς, ἀλλοῦ σύννεφα στικτῶν ἤχων πού ἐναλλάσσονται μὲ τὸ κύριο ἠχητικὸ ὑπόστρωμα καὶ τὸ ζωντανεύουν δίνοντάς του τὴν ποιικιλία του καὶ τὴν προσωπικότητά του. Στὸ Θρήνο γιὰ τὸ θάνατον τοῦ Πενθέα π.χ., ἕνα τέτοιο παρατεταμένον ἠλεκτρονικὸ κοκτίνουοιμ στὸ πιανίσσимо, πού τονίζεται ἀπὸ περισσότερο ἢ λιγώτερον ἀκανόνιστες διαστίξεις τῶν ἐλαφρὰ μετασχηματισμένων λαϊκῶν ὀργάνων, ἀνεβαίνει βαθμιαίως σ' ἕνα συγκερατημένον κορυφῶμα ὅπου προστίθεται ἕνα συμπλοκὸ μίγμα παραμορφωμένων φωνῶν, πού θὰ καταλήξῃ νὰ σβῆσῃ πάλι στὴν παράξενη ἀρχικὴ παραδόξως πού εἶχε δημιουργήσει ἕναν ἀπόκοσμον, μισοπραγματικὸν, νεφελοῦδον, συγκλονιστικὰ ὄνειρικὸν κόσμον.

Ἐνας παράξενος ἠχητικὸς κόσμος, ἀφηρημένον ἢ ὄνειρικόν, διαποτίζει τὸ ἔργον αὐτὸ καὶ βοηθᾷ τὸν ἀκροατὴ νὰ μεταφερθῇ μακριὰ, ἴσως πρῶτον κοντὰ στὴν ἀρχαιότητα

ΓΙΑΝΝΗΣ Γ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΥ

IN the transfer of ancient Greek themes and myths to contemporary works of Art, especially those involving music, several attitudes have been adapted and used by responsible composers.

Mamangakis uses here an original and elegant approach to this difficult problem. He uses mainly tape music, based usually on transformed instrumental or vocal sounds, but he also introduces some of his beloved Greek folk instruments (cretan lyra, santouri, etc.) with either only slightly modified (therefore still fully recognizable) sounds, or more pronouncedly «disfigured» (therefore barely identifiable) sounds, always in combination with his tape music. In this way the «electronic» medium, abstract as it is and unfamiliar, creates a sensation of strangeness, distance, suspense, even dizziness, but also at times of elevation and exaltation, while the light, transformed folkloristic touch, at the threshold of recognizability, establishes a faint sub-conscious connection with «Greek» overtones, and through their wilted distortion alludes to increased remoteness, if not ancientness.

Often his music is held at a very soft level, pianissimo or even less, with imperceptible interior modulations creating a feeling of doubt vagueness, or even the «prelude to a trance». Rapid contrasting movements like rugged mountainslopes, or clouds, of point-like sounds, or continuously held, immobile sounds, or many other sound types, alternate with the main background and enliven it, giving it its varied character and personality. In the *Lament of the death of Pentheus* e.g., such a protracted, pianissimo continuum, marked by more or less irregular punctuations from the slightly transformed folk-instruments, ascends gradually to a moderate climax where a complex mix of distorted voices is added, to die away again in the initial strange dizziness that had created a paradoxical half-real, nebulous, but also disquieting dreamland.

A queer sound world, abstract or dreamlike, pervades this work and helps the listener to be transported afar, perhaps nearer to antiquity.

JOHN G. PAPAIOANNOU